

Hvem låner biblioteksmaterialer i Danmark?

Af Maria Pedersen, Paul Lubson og Line Thrane

I Danmark låner vi hvert år flere millioner materialer på folkebibliotekerne og eReolen. I 2022 lånte vi 30 mio. bøger og elektroniske materialer. Tidligere har vores viden om, hvem der låner bøger, og hvad de låner, bygget på stikprøver som fx Danmarks Statistiks Kulturvaneundersøgelse. Men siden starten af 2020 har det været muligt at beskrive folkebibliotekernes lånere meget præcist.

I denne analyse præsenterer vi nogle af de muligheder, som statistikken over biblioteksudlån giver. Analysen beskriver lånerne ud fra bl.a. alder, køn, uddannelse, indkomst og familietype.

Analysens hovedkonklusioner:

- Lånerne har generelt én foretrukket adgangsvej, når de låner biblioteksmaterialer. 45 pct. af lånerne låner kun materialer i de fysiske filialer, mens 22 pct. benytter sig af både de fysiske filialer og eReolen.
- Kvinder låner oftere og mere end mænd. I 2022 var 66 pct. af alle lånere kvinder, og over 70 pct. af det lånte materiale blev lånt af kvinder. I gennemsnit lånte de kvindelige lånere 25 biblioteksmaterialer i 2022, mens de mandlige lånere lånte 19.
- Skønlitteratur er generelt det emne, der lånes mest – undtagen blandt studerende (inklusive skoleelever på mindst 15 år), hvor faglitteratur udgør 53 pct. af deres samlede udlån. I 2022 lånte hver fjerde studerende bøger og elektroniske materialer på folkebibliotekerne og eReolen.
- Personer med en lang videregående uddannelse er oftere lånere end andre. I 2022 var 40 pct. af alle personer på 30 år eller derover med en lang videregående uddannelse lånere, hvorimod kun 10 pct. af alle personer, der var fyldt 30 år og med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse, lånte biblioteksmaterialer.
- Især familier med hjemmeboende børn låner biblioteksmaterialer. I 2022 var 58 pct. af alle familier med hjemmeboende børn lånere på folkebibliotekerne. Til sammenligning var kun 22 pct. af alle familier uden hjemmeboende børn lånere.
- Den ene procent af lånerne, der låner allermest, stod i 2022 for 14 pct. af det samlede udlån, og de betegnes som "hyperlånere" i analysen. I 2022 var personer i denne kategori de lånere, som havde lånt over 197 bøger og/eller elektroniske materialer i løbet af året.

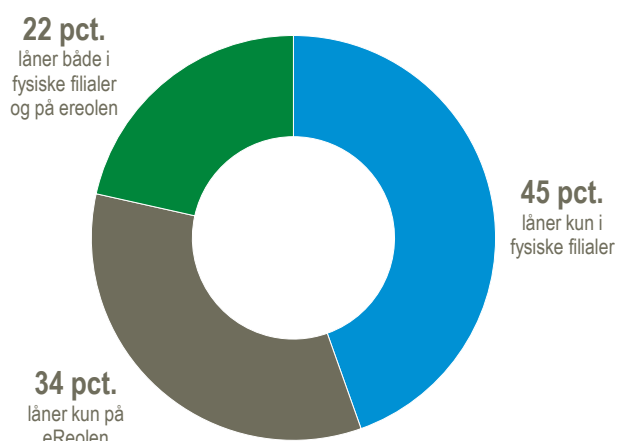
Fysiske filialer er den foretrukne adgangsvej blandt lånere

I Danmark er der flere adgangsveje til at låne biblioteksmaterialer. Biblioteksvæsnet i Danmark består af folke- og centralbiblioteker samt pædagogiske læringscentre og forskningsbiblioteker. Et folkebibliotek er et alment bibliotek, hvis formål er at betjene befolkningen i en eller flere kommuner med biblioteksydelser. Der findes ca. 400 folkebiblioteker, hvor lånere har adgang til fysiske biblioteksmaterialer. Derudover tilbyder folkebibliotekerne en digital adgangsvej til lån af e-bøger og lydbøger gennem eReolen. Denne analyse belyser lånere både på folkebibliotekerne og på eReolen, men ikke på skolernes pædagogiske læringscentre¹, central- og forskningsbiblioteker.

I 2022 lånte 1,4 mio. personer fysiske eller digitale materialer på folkebibliotekerne og eReolen. Det svarer til 24 pct. af befolkningen. Tilsammen blev der lånt 30 mio. bøger og elektroniske materialer svarende til, at hver låner i gennemsnit lånte 21 biblioteksmaterialer. Medianen for antal lån pr. låner var 7. Der er dermed en stor spredning i antallet af lånte materialer blandt de forskellige lånere.

Lånerne har generelt én foretrukken adgangsvej, når de låner biblioteksmaterialer. Næsten halvdelen af alle lånere (45 pct.) kom udelukkende til de fysiske filialer for at låne materialer. 34 pct. lånte alene materialer via eReolen, mens 22 pct. af lånerne benyttede sig både af de fysiske filialer og eReolen. Figur 1 viser hvilke adgangsveje, lånerne benytter sig af.

Figur 1 Lånere fordelt på adgangsveje. 2022

Anm.: Grundet afrundinger summerer tallene i figuren ikke til 100.

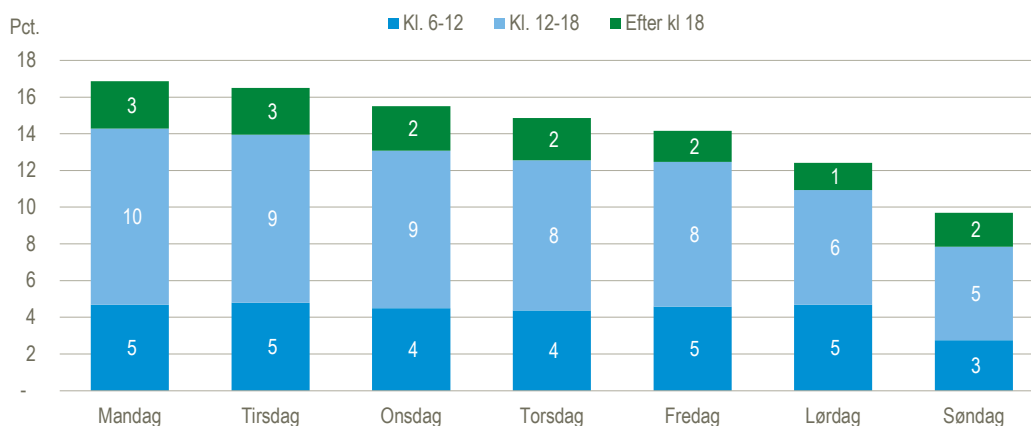
Kilde: Den individbaserede biblioteksstatistik

I gennemsnit blev der i 2022 lånt 10 biblioteksmaterialer pr. låner via eReolen, mens der i gennemsnit blev lånt over dobbelt så meget i de fysiske filialer, nemlig 23 biblioteksmaterialer pr. låner. Når det kommer til udlån fra eReolen er det forskelligt fra kommune til kommune, hvor mange bøger der kan lånes i løbet af 30 dage. Det kan være én af årsagerne til, at der udlånes færre materialer via denne adgangsvej.

De fleste udlån foretages i begyndelsen af ugen, hvorefter antallet af udlån falder. Figur 2 viser andel udlån fordelt på ugedage og tidspunkt på dagen, hvor lånet er foretaget. De fleste udlån sker i løbet af dagstimerne mellem kl. 12 og kl. 18, hvor 55 pct. af alle materialer lånes, mens 15 pct. af materialerne lånes efter kl. 18.

¹ Tidligere betegnet skolebiblioteker.

Figur 2 Andel udlån fordelt på ugedage og tidspunkt. 2022

Kilde. Den individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

Boks 1. Den individbaserede biblioteksstatistik

Den individbaserede biblioteksstatistik indeholder oplysninger om lån af biblioteksmaterialer foretaget i Danmark – både fysiske og digitale materialer. I den officielle statistik indgår oplysninger om køn, alder, uddannelse og afstand til den fysiske filial. Datagrundlaget kan endvidere understøtte flere detaljer om det lånte materiale såsom sprog, emne, målgruppe, materialetype mv. Statistikken giver et detaljeret indblik i lånere på folkebibliotekerne og deres karakteristika, hvilket materiale der lånes, samt hvor og hvornår der lånes biblioteksmaterialer. Statistikken indeholder alene data om udlån fra folkebibliotekernes fysiske filialer eller eReolen (med undtagelse af eReolen global). Statistikken omfatter således ikke udlån foretaget på skolernes pædagogiske læringscentre (PLC'er), universiteter og andre højere læreanstalter, ligesom udlån fra undervisnings- og forskningsinstitutioner heller ikke indgår. Fornyelser af eksisterende lån indgår heller ikke i statistikken.

Statistikken indeholder data fra 2020 og frem og opgøres kvartalsvist. Detaljerede tal for den individbaserede biblioteksstatistik kan ses i [Statistikbanken](#) og på [emnesiden](#) på [dst.dk](#). Metoden er beskrevet i statistikdokumentationen [Biblioteker](#).

For biblioteksmaterialer med faust- eller isbn-nummer er det muligt at koble yderlig information på om det lånte materiale såsom sprog, emne og målgruppe. Et faust- eller isbn-nummer er et unikt identifikationsnummer, som tildeles titlen på materialet. For de digitale materialer anvendes isbn-nummer, mens der for de fysiske udlån anvendes faust-nummer.

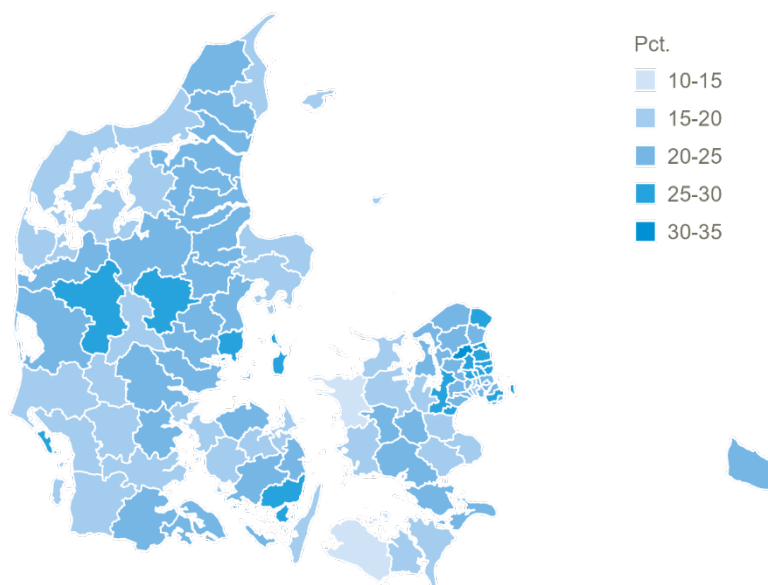
Danskernes biblioteksvaner belyses ligeledes i [Kulturvaneundersøgelsen](#).

Der er ikke store forskelle mellem de forskellige kommunetyper i forhold til andelen af befolkningen, som låner biblioteksmaterialer. Højeste andel lånere i befolkningen findes i hovedstadskommuner, hvor næsten 24 pct. af befolkningen i disse kommuner lånte biblioteksmaterialer mindst én gang i 2022, mens laveste andel findes i landkommuner, hvor knap 20 pct. lånte biblioteksmaterialer.²

Figur 3 illustrerer de geografiske forskelle i andelen af indbyggerne, der er lånere, i de enkelte kommuner. Kommunerne med højeste antal lånere pr. indbygger er Allerød og Rudersdal kommune, hvor hhv. 34 pct. og 30 pct. af kommunens indbyggere lånte biblioteksmaterialer. Kommunerne med laveste antal lånere pr. indbygger er Lolland (14 pct.) og Kalundborg (15 pct.).

² Mere information om Danmarks Statistiks kommunetyper findes på [hjemmesiden for statistikdokumentationen](#).

Figur 3 Andelen af befolkningen, der er lånerne, fordelt på kommuner. 2022

Anm.: Farvenuancen anvendes som indikator for andelen af befolkningen, der låner biblioteksmaterialer. Jo mørkere nuance af blå des højere andele lånerne relativt til kommunens indbyggertal.

Kilde: Den individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

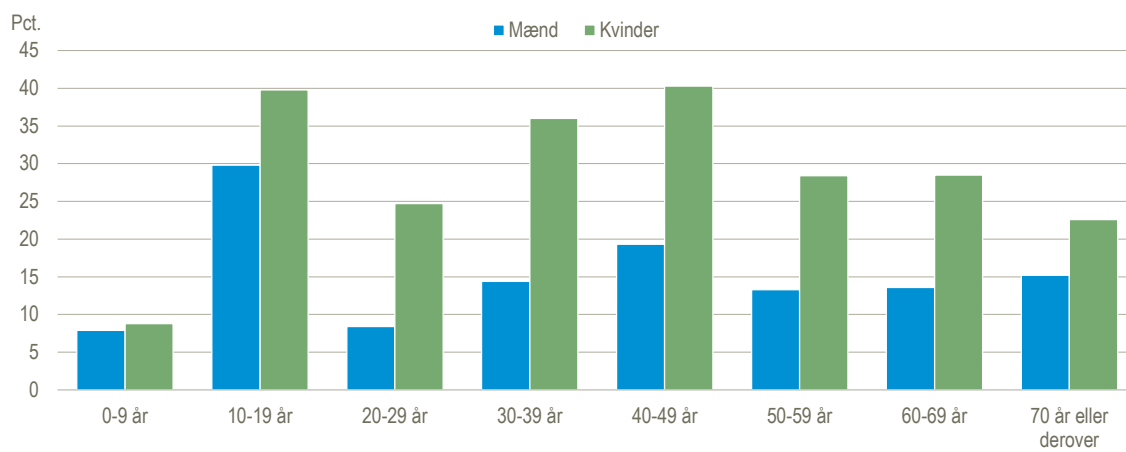
I de følgende afsnit afgrænses analysen til at omfatte befolkningen opgjort pr. 30. september 2022.³

Flest kvindelige lånerne – og de låner mere end mænd

I 2022 udgjorde kvinder 66 pct. af lånerne, og de stod for over 70 pct. af det samlede udlånte materiale. Sammenholdt med befolkningen svarer det til, at mere end hver fjerde af alle kvinder lånte biblioteksmaterialer (29 pct.). Til sammenligning lånte 15 pct. af alle mænd biblioteksmaterialer. De kvindelige lånerne lånte i gennemsnit 25 biblioteksmaterialer, mens de mandlige lånerne lånte 19. Figur 4 viser andelen af befolkningen, som låner biblioteksmaterialer, fordelt på alder og køn i 2022. På tværs af alle aldersgrupper er der generelt flere kvindelige end mandlige lånerne. Den højeste andel ses blandt kvinder på 40-49 år, hvor 40 pct. af alle kvinder lånte bøger og/eller elektroniske materialer gennem bibliotekerne. Andelen blandt mænd i samme aldersgruppe, som lånte biblioteksmaterialer, var på cirka det halve (19 pct.).

³ Datagrundlaget beskrives nærmere i boks 2 nederst i analysen

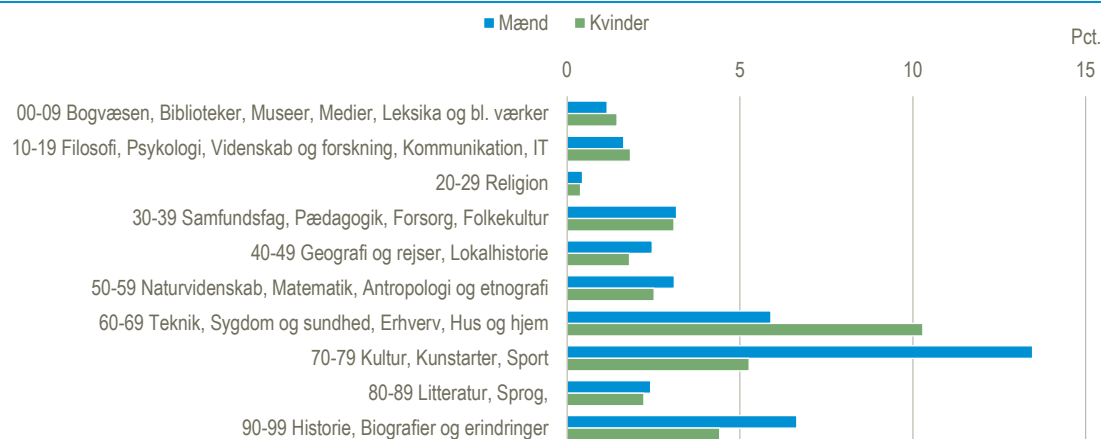
Figur 4 Andel af befolkningen som låner biblioteksmaterialer fordelt på alder og køn. 2022

Kilde. Den Individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

Der er også forskel på, hvilke emner, der er mest populære blandt kvinder og mænd, jf. figur 5. Blandt andet udgør materialer inden for emnet *Kultur, Kunstarter, Sport* 13 pct. af mændenes samlede udlån mod 5 pct. af kvindernes samlede udlån. Kvinder låner derimod flere materialer om emnet *Teknik, Sygdom og sundhed, Erhverv, Hus og hjem* end mænd. Dette emne udgør 10 pct. af kvindernes samlede udlån og 6 pct. af mændenes. Størstedelen af de lånte biblioteksmaterialer findes dog inden for emnet *Skønlitteratur*, der udgør 59 pct. af mændenes udlån og 66 pct. af kvindernes udlån.

Figur 5 Andel af udlån fordelt på køn og emner (ekskl. skønlitteratur), 2022

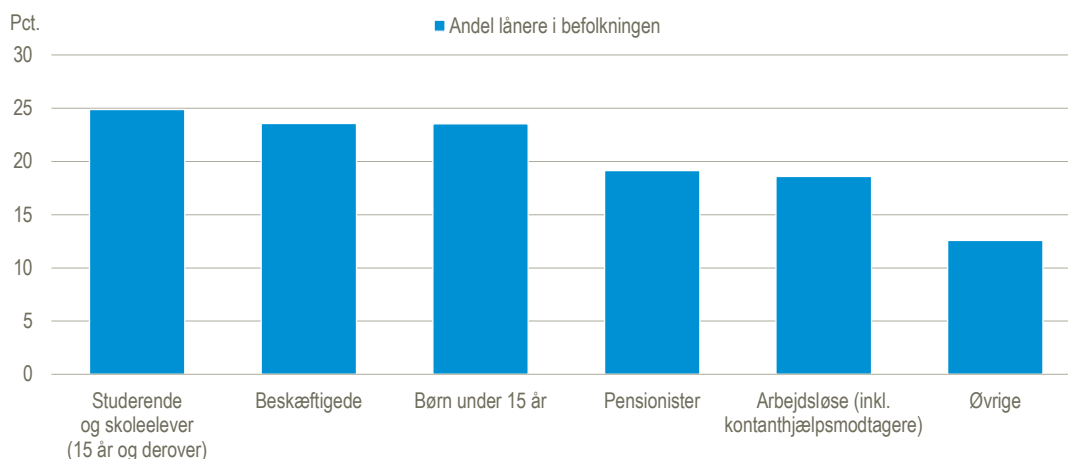
Anm.: Inddelingen i emner er foretaget med udgangspunkt i [DK5 systemet](#), som er et fælles opstillings- og klassifikationssystem for de danske folke- og skolebiblioteker. Skønlitteratur og materialer med uoplyst emne er ikke vist i figuren.

Kilde. Den individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

Skønlitteratur lånes mest – undtagen blandt de studerende

Studerende og skoleelever (15 år og derover), børn under 15 år samt personer i beskæftigelse er oftere lånerne af biblioteksmaterialer end de øvrige socioøkonomiske grupper. I 2022 lånte hver fjerde af de studerende (inkl. skoleelever 15 år eller derover) materialer på folkebibliotekernes fysiske filialer og/eller eReolen, mens det gjaldt for ca. 24 pct. af alle børn under 15 år samt personer i beskæftigelse. Andelen af de studerende og børn under 15 år, som var lånerne, er dog reelt højere, da udlån via skolernes pædagogiske læringscentre og forskningsbiblioteker ikke dækkes i datagrundlaget. Laveste andel skal findes blandt pensionister og arbejdsløse (inklusive kontanthjælpsmodtagere), hvor 19 pct. var lånerne. Figur 6 viser andelen af befolkningen, som lånte biblioteksmaterialer, fordelt på socioøkonomisk status.

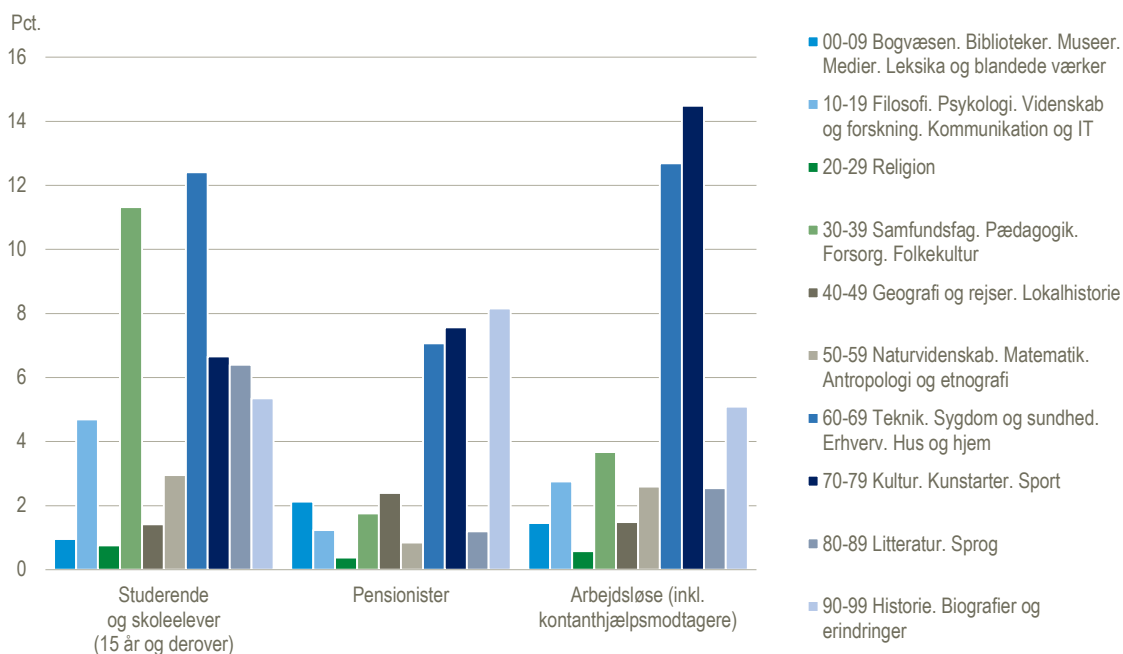
Figur 6 Andel af befolkningen der låner biblioteksmaterialer fordelt på socioøkonomisk status. 2022

Anm.: Data for socioøkonomisk status er fra 2021 og defineret ud fra den primære indkomstkilde eller beskæftigelse for personen. Studerende er personer, som var studieaktive pr. 1. oktober eller mindst 3 måneder i løbet af året og har under 950 løntimer. Pensionister er inkl. førtidspensionister og efterlønsmodtagere mv. Kategorien Øvrige omfatter personer med uoplyst socioøkonomisk status samt modtagere af sygedagpenge, uddannelsesgodtgørelse, orlovsydelse mv. Derudover indeholder kategorien ligeledes personer, som ikke indgik i datagrundlaget på referencetidspunktet. Kilde: Den individbaserede biblioteksstatistik, Befolkningsregistret og Indkomstregistret

For alle socioøkonomiske grupper er det især skønlitteratur, der lånes - undtagen blandt de studerende, hvor faglitteratur udgør den største andel af deres samlede udlån. I 2022 var 53 pct. af alle de studerendes (inkl. skoleelever på mindst 15 år) lån faglitteratur, mens andelen af faglitteratur lånt af pensionister og arbejdsløse var på hhv. 33 pct. og 47 pct. af deres samlede udlån. Figur 7 viser emnefordelingen for faglitteratur lånt af de nævnte socioøkonomiske grupper.

Figur 7 Andel af udlånt faglitteratur for udvalgte socioøkonomiske grupper fordelt på emne. 2022

Anm.: Data for socioøkonomisk status er fra 2021. Skønlitteratur er ikke medtaget i figuren, da det er ikke muligt at opdele emnet i underkategorier. Det skyldes, at dækningsgraden af metadata om skønlitterære emner er for lav eller har overlappende genrer. Materialer uden oplysning om emnet er ikke medtaget i opgørelsen.

Kilde: Den individbaserede biblioteksstatistik, Befolkningsregistret og Indkomstregistret

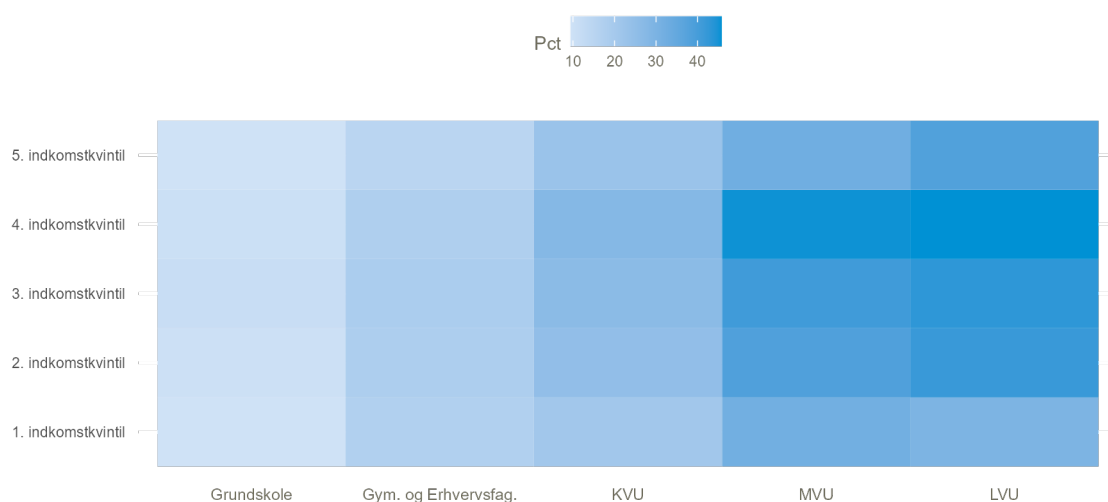
Blandt pensionister er emnet med flest udlån *Historie, Biografier og erindringer*, som udgør 8 pct. af pensionisternes samlede udlån. For arbejdsløse er det emnet *Kultur, Kunstarter, Sport*, der lånes mest (14 pct.) efterfulgt af emnet *Teknik, Sygdom og sundhed, Erhverv, Hus og hjem*, som står for ca. 13 pct. af de arbejdsløses samlede udlån. Sidstnævnte emne er ligeledes det mest udbredte emne blandt de studerende, hvor det udgør 12 pct. af det samlede materiale lånt af studerende. Modsat pensionister og arbejdsløse låner de studerende i højere grad materialer inden for emnet *Samfundsfag, Pædagogik, Forsorg, Folkekultur*, som udgør 11 pct. af deres samlede udlån. Dette emne udgør knap 4 pct. af det samlede udlån hos de arbejdsløse (inkl. kontanthjælpsmodtagere) og kun 2 pct. blandt pensionister.

Fire ud af ti personer med en lang videregående uddannelse er lånere

Personer med lange videregående uddannelser er oftere lånere på folkebibliotekerne end dem uden videregående uddannelse. I modsætning til resten af analysen afgrænses dette afsnit til personer på 30 år eller derover for så vidt muligt at korrigere for personer, der endnu ikke har haft mulighed for at afslutte en længere uddannelse. I 2022 var 40 pct. af alle personer på 30+ år med en lang videregående uddannelse lånere på folkebibliotekerne, hvorimod kun 10 pct. af alle personer på 30+ år med grundskolen som højeste fuldførte uddannelse var lånere.

Figur 8 viser, hvordan andelen af lånere i befolkningen fordeler sig, når indkomst holdes op imod højest fuldførte uddannelse.⁴ Alle personer i befolkningen på 30 år eller derover er inddelt i indkomstkventiler med afsæt i [personindkomst i alt](#) (se også boks 2). Indkomstkventilerne er beregnet på tværs af alle uddannelsesgrupper, hvilket gør det nemmere at undersøge betydningen af uddannelse, når indkomstgruppen fastholdes. Den højeste andel lånere i befolkningen på 30+ år findes blandt personer i 4. kvartil og med en lang videregående uddannelse, hvor 46 pct. var lånere i 2022. Segmentet med laveste andel lånere i befolkningen på 30+ år findes blandt personer i 5. indkomstkventil med grundskole som højeste fuldførte uddannelse – her var 9 pct. af alle personer lånere.⁵

Figur 8 Andel af befolkningen på 30 år eller derover, som var lånere, fordelt på indkomstkventiler og højeste fuldførte uddannelse. 2022

Anm.: "Gym. og Erhvervsfag." omfatter gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser samt adgangsgivende uddannelsesforløb. "KVU" omfatter korte videregående uddannelser, "MVU" omfatter mellemlange videregående uddannelser (inkl. bacheloruddannelser) og "LVU" omfatter lange videregående uddannelser (inkl. ph.d. og forskeruddannelser)... Personer med ukendte indkomstoplysninger og/eller ukendte uddannelsesoplysninger (fx hvis uddannelsen er taget i udlandet) er ikke vist i figuren. Dette gælder for under 1 pct. af lånerne på 30 år eller derover.

Kilde: Den individbaserede biblioteksstatistik, Uddannelsesregistret og Indkomstregistreret

⁴ I analysen præsenteres resultaterne med udgangspunkt i [personindkomst i alt](#), men samme billede viser sig ved brug af den [disponible indkomst](#).

⁵ Antallet af lånere varierer mellem de forskellige segmenter. Segmentet med laveste antal lånere er personer i 1. indkomstkventil med grundskolen som højest fuldførte uddannelse, hvor der i 2022 var 4.343 personer, der lånte biblioteksmaterialer.

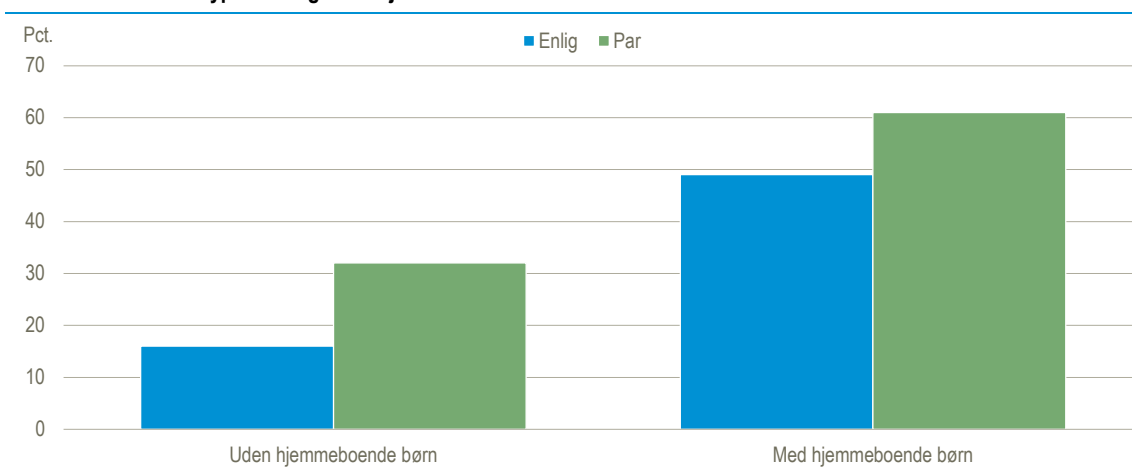
Generelt ses relativt høje andele (30 pct. og derover) af lånere blandt personer med en mellem-lang eller lang videregående uddannelse end for personer med kortere uddannelser.

Sammenlignet med uddannelsesniveaulet ses der ikke en lige så tydelig sammenhæng mellem personindkomst, og om man er låner eller ej. Personer med en lav personindkomst låner dog sjældnere materialer på folkebibliotekerne end personer med en relativt høj indkomst.

Familier med hjemmeboende børn er oftere lånere

Især familier med hjemmeboende børn låner bøger og andre materialer på bibliotekerne. 58 pct. af alle familier med hjemmeboende børn lånte biblioteksmaterialer i 2022. Til sammenligning var det kun 22 pct. af alle familier uden hjemmeboende børn, som lånte biblioteksmaterialer. Opdeles familietyper yderligere i hhv. enlige og par, er tendensen den samme (jf. figur 9), idet 16 pct. af alle enlige uden hjemmeboende børn lånte biblioteksmaterialer, mens 49 pct. af alle enlige med hjemmeboende børn var lånere. For par uden hjemmeboende børn lånte 32 pct. biblioteksmaterialer, hvorimod andelen var dobbelt så stor (61 pct.) for parfamilier med hjemmeboende børn.

Figur 9 Andel af familier i befolkningen, hvor mindst én person i familien lånte biblioteksmaterialer, fordelt på familietype med og uden hjemmeboende børn

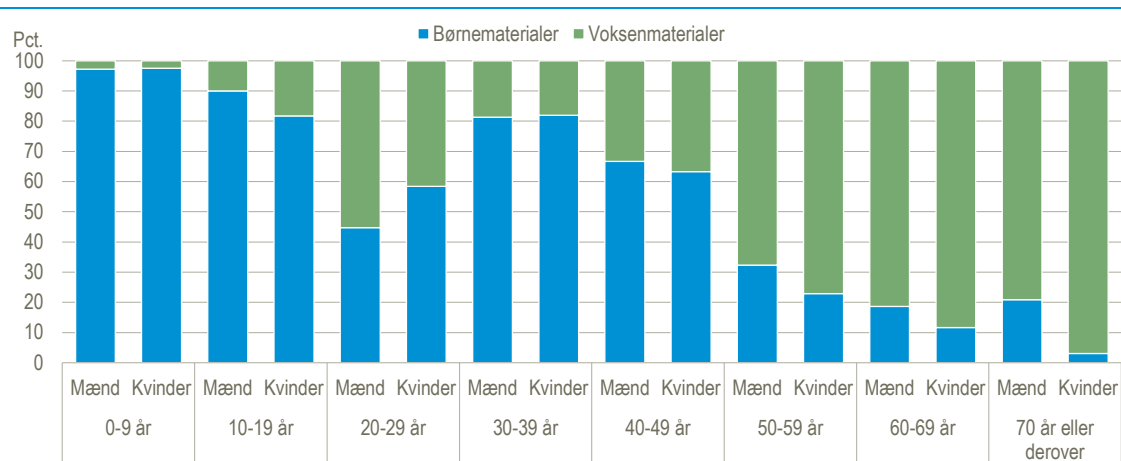

Kilde: Den individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

Som nævnt låner kvinder flere materialer end mænd - det gælder også for lån af børnematerialer. 44 pct. af alle de udlånte materialer var i 2022 målrettet børn,⁶ hvor kvinderne stod for 70 pct. af det samlede udlån. Ses der på, hvor stor en andel børnematerialet fylder i mænd og kvinders samlede udlån for personer med hjemmeboende børn, viser resultaterne derimod, at børnemateriale hos mænd udgør en større andel af deres samlede udlån – nemlig 74 pct., mens andelen for de kvindelige lånere er på 69 pct. Figur 10 viser andelen af voksen- og børnemateriale lånt af personer i familier med hjemmeboende børn fordelt på lånerens alder og køn. Mænd og kvinder i aldersgruppen 30-39 år låner stort set samme andel børnematerialer - ca. 80 pct. Denne andel falder i takt med, at alderen stiger.

⁶ Kategoriseringen af børne- og voksenmaterialer defineres ud fra nationalbibliografien, som klassificerer materialerne ud fra den primære målgruppe

Figur 10 Andel voksen- og børnemateriale lånt af personer i familier (par og enlige) med hjemmeboende børn fordelt på alder og køn. 2022

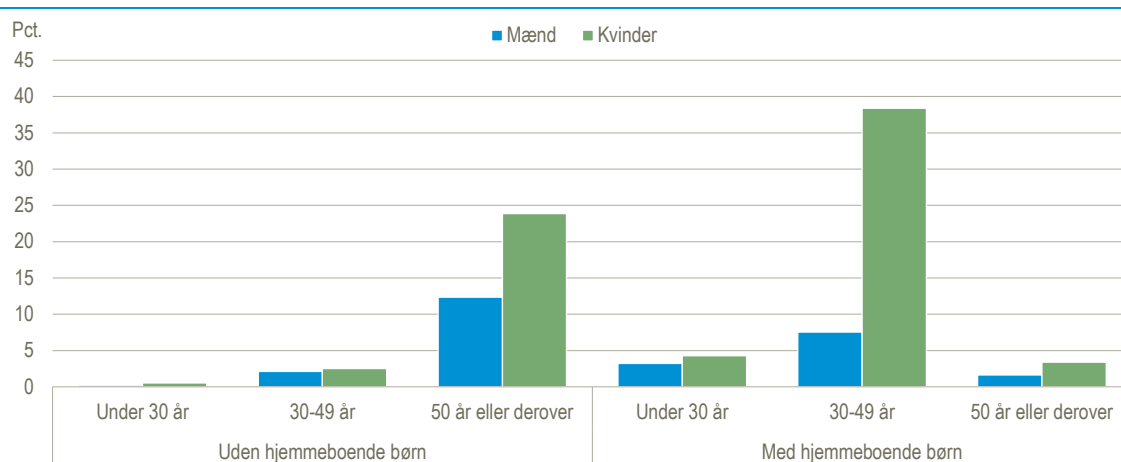
Kilde: Den individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

Én pct. af lånerne har lånt over 197 bøger og elektroniske materialer i løbet af året

Der er en stor spredning i antallet af lånte materialer pr. låner: Nogle låner én bog om året, mens andre låner over 100 biblioteksmaterialer på et år. Dette afsnit ser nærmere på de såkaldte "hyperlånere", der i denne analyse er den ene procent af lånerne, som låner allerflest materialer. For at være blandt hyperlånerne skal man i 2022 have lånt mindst 198 materialer.

Selvom hyperlånerne kun udgør én procent af lånerne, stod de for 14 pct. af det samlede udlånte materiale i 2022. Figur 11 nedenfor viser andelen af hyperlånerne med og uden hjemmeboende børn fordelt på alder og køn. Samlet set var 92 pct. af hyperlånerne 30 år eller derover, og 58 pct. af hyperlånerne havde hjemmeboende børn. Dette stemmer også overens med, at halvdelen af det materiale, der blev lånt af hyperlånerne, var børnemateriale. Af figuren fremgår det ligeledes, at de fleste af hyperlånerne (38 pct.) er kvinder i alderen 30-49 år med hjemmeboende børn.

Figur 11 Andel af hyperlånerne med og uden hjemmeboende børn fordelt på alder og køn. 2022

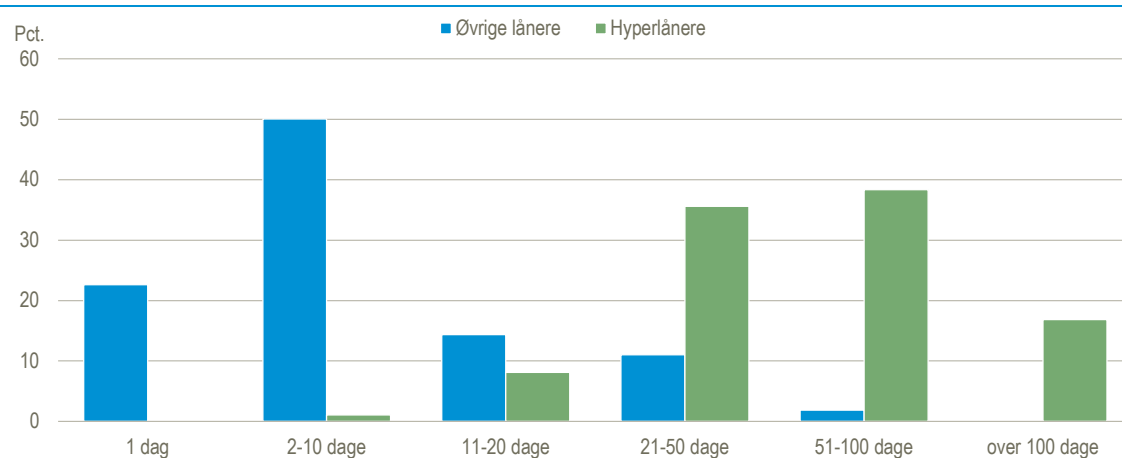
Anm.: Hyperlånerne omfatter personer, der har lånt mindst 198 materialer i 2022. Alder og køn er baseret på oplysninger i Befolkningsregistret pr. 30. september 2022, og ikke på tidspunktet, hvor lånet er foretaget. En mindre andel af de personer i kategorien 'Under 30 år' er under 25 år og kan derfor selv tælle med som hjemmeboende børn jf. Danmarks Statistiks [familiedefinition](#).

Kilde: Den Individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

55 pct. af hyperlånerne er personer i beskæftigelse. Heraf arbejder de fleste i brancherne *Sundhed og socialvæsen* (26 pct.) og *Undervisning* (21 pct.).⁷ En mulig forklaring på de høje andele i disse brancher kan skyldes, at udlånene er relateret til personens arbejde eksempelvis som led i undervisningen. Normalt vil sådanne udlån foretages på et institutionsnummer, men der kan være undtagelser, hvor en person låner materialet i sit eget navn. Branchen med tredje flest hyperlånerne er branchen *Kultur og fritid*, hvor 10 pct. af hyperlånerne i beskæftigelse arbejder. Denne branche indeholder også biblioteker. For lånerne i denne branche kan der ligeledes være tale om udlån foretaget i regi af deres arbejde.

Hyperlåneren låner pr. definition flere materialer end de øvrige lånerne, men de låner også oftere. I gennemsnit lånte hyperlånerne fra bibliotekerne hver 6. dag i 2022 eller ca. 65 dage om året, mens øvrige lånerne i gennemsnit lånte biblioteksmaterialer mindre end én gang om måneden (hver 39. dag eller 9 dage på et år). Figur 12 viser, hvor ofte hyperlånerne låner biblioteksmaterialer i løbet af et år sammenholdt med de øvrige lånerne.

Figur 12 Antal dage, hvor der er foretaget lån, fordelt på hyperlånerne og de øvrige lånerne. 2022

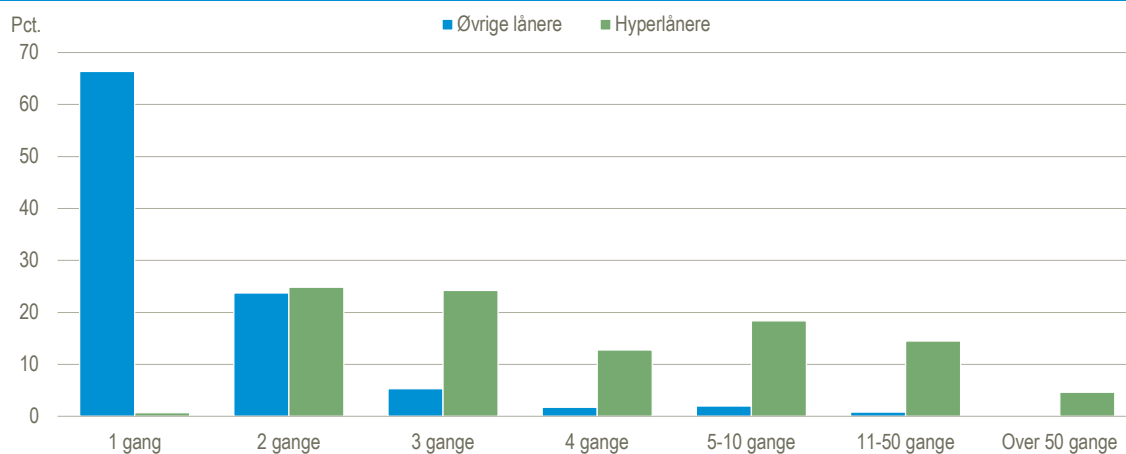
Anm.: Lånefrekvensen er opgjort på dagsbasis. Såfremt låneren har lånt flere gange i løbet af dagen vil det i opgørelse af lånefrekvens kun tælle som én dag.

Kilde: Den Individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregistret

Hyperlånernes mange lån skal ses i sammenhæng med, at de også i højere grad end andre lånerne låner det samme materiale flere gange. Det kan både være i form af genlån, hvor materialet afleveres og derefter lånes på ny⁸, eller fordi de låner flere eksemplarer af det samme materiale. Figur 13 viser det maksimale antal lån/genlån af samme materiale for den enkelte låner. Figuren viser, at mens størstedelen af de øvrige lånerne i 2022 kun lånte det samme materiale én gang, lånte stort set alle hyperlånerne mindst ét materiale mere end én gang – og ca. halvdelen af hyperlånerne lånte mindst ét materiale mindst fire gange. 15 pct. af hyperlånerne lånte det samme materiale mellem 11 og 50 gange, og 5 pct. har lånt det samme materiale mere end 50 gange i 2022. Disse tal er opgjort uden fornyelser, hvor lånetiden af materialet forlænges, så det først skal afleveres senere. En mulig forklaring på, at nogle personer, låner det samme materiale flere gange, kan være, at materialet lånes til andre end låneren selv.

⁷ Opdelingen i branchegrupper følger Danmarks Statistiks 19-gruppering for [branchekoder](#).

⁸ Genlån adskiller sig dermed fra fornyelser, hvor lånetiden på materialet forlænges uden at materialet afleveres forinden.

Figur 13 Maksimale lån og/eller genlån af samme materiale blandt lånerne. 2022

Anm.: Opgørelsen er opgjort som det maksimale antal udlån af samme materiale pr. låner.

Kilde: Den Individbaserede biblioteksstatistik og Befolkningsregisteret

Boks 2. Datagrundlaget

Datagrundlaget for analysen er den individbaserede biblioteksstatistik, som er beriget med data fra Danmarks Statistiks [Befolkningsregister](#) (med referencetidspunkt 30. september 2022). Data kan derfor bruges til at beskrive den enkelte låner ud fra alder, køn, familietype og bopælskommune. Personer, der i mellemtiden er døde, udvandret, ikke kan kobles på et gyldigt personnummer eller lignende, og som følge heraf ikke findes i befolkningsregisteret på referencetidspunktet, indgår ikke i analysens datagrundlag. Dette gør sig gældende for næsten 9 pct. af lånerne og 1 pct. af det samlede udlånte materiale. Størstedelen frasorteres, da der er tale om udlån foretaget med uidentificerbare uni-login eller af turister/udlandsdanskere, som ikke er registreret med direkte personhenførbare oplysninger.

Analysen undersøger ligeledes lånernes familietype. Identificeringen og sammenkobling af personer sker på baggrund af Danmarks Statistiks [familiedefinition](#), som karakteriseres ved én eller flere personer med samme bopæl og med visse indbyrdes relationer. En familie kan bestå af en enlig eller et par med eller uden hjemmeboende børn under 25 år.

I analysen anvendes desuden oplysninger om lånernes [socioøkonomiske status](#) baseret på oplysninger om deres væsentligste indkomstkilde eller beskæftigelse. Data herfor hentes fra [Indkomstregistret](#). Fra Indkomstregistret anvendes ligeledes oplysninger om lånernes indkomst, hvor der tages udgangspunkt i den samlede personindkomst for 2021. [Personindkomst i alt](#) opgøres som summen af erhvervsindkomst, overførselsindkomst, formueindkomst (eksklusiv beregnet lejeværdi af egen bolig) og anden ikke-klassificerbar indkomst, der kan henføres direkte til den enkelte person. Dette indkomstmål er valgt for at kunne undersøge indkomstsammensætningen for de specifikke lånerne uden hensyntagen til familiesammensætningen. Endvidere anvendes oplysninger om [højeste fuldførte uddannelse](#) (pr. 2021).